

نوین گام

مرجع آموزش ابتدایی، دبیرستان و کنکور

ما توی این مسیر هواتون رو داریم

چجوری؟! اینجوری

مطالعات اجتماعی - پایه نهم

خلاصه درس چهارم - آب فراوان، هوای پاک

پنج مجموعه آبی بزرگ:

آرام - هند - اطلس - منجمد شمالی - منجمد جنوبی

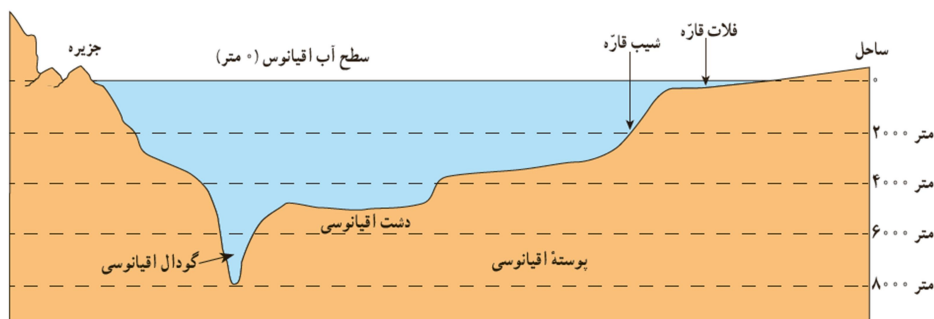
نکته: پهناورترین اقیانوس جهان، اقیانوس آرام نام دارد که مساحت آن در حدود ۱۰۰ برابر کشور ایران است.

عمیق ترین نقطه آب های جهان در اقیانوس آرام قرار دارد.

ناهمواری های کف اقیانوس ها

دشواری های مطالعه درباره اقیانوس ها و بستر آنها عبارتند از: فشار زیاد آب، تاریکی و دمای کم در اعماق آب.

کف اقیانوس ها و دریاها مانند سطح شکی ها ناهمواری های فراوان دارد.

فلات قاره: در جاهایی که اقیانوس ها با خشکی تماس دارند، اغلب ناحیه ای کم عمق با ژرفایی کمتر از ۲۰۰ متر دیده می شود که به آن فلات قاره می گویند.

فلات قاره از نظر وجود منابع سرشار نفت و گاز و جزایر ماهی گیری اهمیت زیادی دارد.

شیب قاره: بعد از فلات قاره که شیب در کف اقیانوس زیاد می شود و تا عمق ۵۰۰۰ متری امتداد دارد شیب قاره می گویند.

حرکات آب دریا

شکل حرکت آب دریاها: موج، جذر و مد و جریان های دریایی

اثرات جریان های دریایی گرم و سرد

الف) تأثیر بر آب و هوای مناطقی که از مجاورت آنها عبور می کند.

ب) محل تلاقی آنها از مهم ترین مناطق صید ماهی در جهان است.

انسان و اقیانوس ها

فواید اقیانوس ها در زندگی ما: تأمین غذا، حمل و نقل کم هزینه، تأمین آب شیرین و ...

متأسفانه ریخته شدن میلیون ها تن زباله های سمی کارخانه ها، پلاستیک و مواد تجزیه نشدنی، دفن زباله های اتمی در اعماق اقیانوس ها، صید بی رویه و انبوه ماهی ها که به بوم سازگان آب ها به شدت لطمه وارد کرده موجب از بین رفتن منابع موجود در اقیانوس ها گردیده و اقیانوس ها به عنوان مخزن زباله تلقی می شوند.

هواکره (اتمسفر)

جو یا هواکره لایه ای از گاز است که از سطح زمین تا ارتفاع ۳۰۰۰ کیلومتری اطراف سیاره زمین را دربر گرفته است.

جو مخلوطی از گازهای مختلف است: نیتروژن (۷۸٪)، اکسیژن (۲۱٪) و سایر گازها مثل دی اکسید کربن و بخار آب (۱٪).

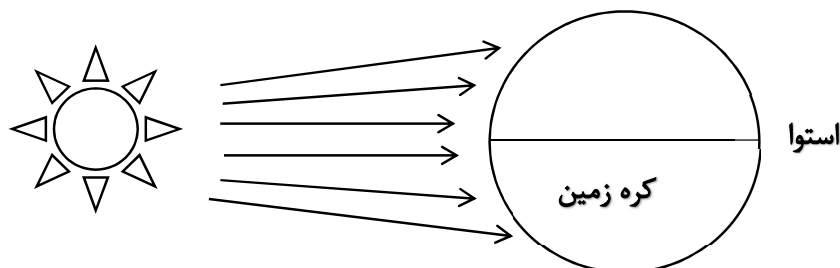
جو از لایه های مختلفی تشکیل شده است. پایین ترین لایه که نزدیک به سطح زمین است و وردسپهر (تروپوسفر) نام دارد. تشکیل ابرها و بسیاری از تغییرات آب و هوایی در این لایه صورت می گیرد.

تنوع آب و هوا در جهان

شاید برای شما این سوال پیش آید که چرا در بخش های مختلف کره زمین آب و هوای گوناگونی وجود دارد؟ مهمترین عوامل آن عبارتند از:

۱. زاویه تابش نور خورشید و عرض جغرافیایی

خورشید به مناطق استوایی عمود می تابد اما هر چه از استوا به طرف قطب ها حرکت کنیم تابش خورشید مایل تر می شود.

۲. دوری و نزدیکی به اقیانوس ها و دریاها

اقیانوس ها و دریاها موجب اعتدال دمای نواحی مجاور خود در زمستان و تابستان می شوند.

۳. ارتفاع از سطح زمین

در لایه وردسپهر هر چه از سطح زمین بالاتر می رویم دمای هوا کاهش می یابد. همچنین ارتفاعات می توانند از نفوذ رطوبت به آن سوی خود جلوگیری کنند و جهت وزش بادهای را تغییر دهند.

۴. فشار هوا و جریان باد

فشار هوا در یک مکان متغیر است و کم و زیاد می شود و همیشه از جایی که فشار هوای بیشتری دارد به سمت جایی که فشار هوا در آن کمتر است جریان می یابد و به این ترتیب باد به وجود می آید. پراکندگی کانون های فشار از عوامل مهم جریان عمومی هوا و تغییرات آب و هوایی در مناطق مختلف است.

انسان و تغییرات آب و هوایی

زیاد شدن تعداد خودروها و افزایش فعالیت های صنعتی در صد سال اخیر موجب افزایش میانگین دمای زمین و آلودگی هوا و افزایش گازهای گلخانه ای در هواکره شده است.

گرم شدن کره زمین پیامدهای ناخوشایندی را مثل ذوب شدن یخ های قطبی، بالا آمدن آب دریا، به زیر آب رفتن نواحی ساحلی و جزیره ها، افزایش دوره های خشکسالی در نواحی گرم و خشک، افزایش سیلاب و ... را موجب شده است.

سوالات متن درس چهارم

۱. پهناورترین اقیانوس جهان چه نام دارد؟.....

۲. چرا مطالعه درباره اقیانوس ها و بستر آنها دشوار است؟

.....

۳. هر یک از اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

فلات قاره :

شیب قاره:

۴. فلات قاره از چه نظر حائز اهمیت است؟

.....

۵. حرکات آب دریا به چند صورت است؟ نام ببرید.

.....

۶. اهمیت جریان های دریایی گرم و سرد را از دو نظر بیان کنید.

.....

.....

۷. سه مورد از اهمیت اقیانوس ها در زندگی انسان را بیان کنید.

..... (الف)

..... (ب)

..... (پ)

۸. شما چه پیشنهادی جهت مراقبت و حفاظت از اقیانوس های جهان دارید؟

.....

.....

.....

۹. جو یا هواکره:

الف) تا چه ارتفاعی از اطراف زمین را در بر گرفته است؟

ب) مخلوطی از چه نوع گازهایی می باشد؟

۱۰. می دانید هواکره یا جو از لایه های مختلف تشکیل شده است. اولین لایه آن چه نام دارد؟

.....

۱۱. تشکیل ابرها و تغییرات آب و هوایی در کدام لایه از جو صورت می گیرد؟

الف) استراتوسفر ب) مزوسفر پ) تروپوسفر ت) تروموسفر

۱۲. در هر یک از مناطق قاره آفریقا چه نوع آب و هوایی حاکم است؟

الف) اطراف رود کنگو:

ب) شمال صحرای بزرگ:

پ) کناره های مدیترانه:

۱۳. به نظر شما علت گوناگونی آب و هوا در قاره آفریقا چیست؟

.....

.....

۱۴. عوامل موثر بر آب و هوای جهان را نام ببرید.

الف)

ب)

پ)

ت)

۱۵. از یکسان نتابیدن خورشید به سطح زمین سه منطقه آب و هوایی در روی زمین پدید می آید، آنها را

نام ببرید.

الف)

ب)

پ)

۱۶. اقیانوس ها و دریاها چگونه موجب اعتدال دمای مجاور خود می شوند؟

۱۷. ارتفاع از سطح زمین چه تاثیری بر آب و هوای هر منطقه دارد؟

۱۸. فشار هوا و جریان باد چگونه از عوامل مهم تغییرات آب و هوایی در مناطق مختلف است؟

۱۹. انسان ها چه نقشی در افزایش میانگین دمای سطح زمین نسبت به زمان های گذشته را دارند؟

۲۰. پیامدهای ناخوشایند گرم شدن کره زمین را بیان کنید. (حداقل ۵ مورد)

نوین گام

مرجع آموزش ابتدایی، دبیرستان و کنکور

ما توی این مسیر هواتون رو داریم

چجوری؟! اینجوری

